

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 16 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Trgovinske pogodbe.

Avstrija bo sklenila letos nove trgovinske pogodbe z naslednjimi državami: z Nemčijo, Rusijo, Srbijo, Italijo, Švico in Belgijo. Kdor vzame kak časnik v roke, bo čital, da se o novih trgovinskih pogodbah sodi samo z obrtniškega in trgovskega stališča, ali so nam ugodne ali ne, a kmečko stališče se ne jemlje v poštev ali pa le samo postranski. Ali so morda trgovinske pogodbe za kmeta brez pomena? Ne. Ampak kmet se premalo briga za te zadeve, zato se tudi njegov stan v trgovinski politiki premalo upošteva.

Slovenski kmetje so se zadnja leta brigali glede trgovinske politike samo za carino na italijanska vina ter zahtevali nje povišanje. In v tem so dosegli tudi lep uspeh! V vladnem predlogu za novo trgovinsko pogodbo z Italijo je povišana cena na 60 K za meterski cent, dočim je značala doslej samo 7 K 62 h. S tem bo našim vinom omogočeno zopet tekmovali z italijanskimi vini. Za naše kraje je ugodna tudi določba, da se smejo les in žagini izdelki brez carine uvažati v Italijo. Neugodno pa je, da se bo odslej moralo od vsakega konja, ki se proda v Italijo, 25 oziroma 40 lir (1 lira = 95 $\frac{1}{2}$ h) carine plačati, doslej pa so bili konji prosti carine. Italija hoče namreč povzdigniti svojo konjerejo, za to zabranjuje uvez tujih konjev s carino.

Švica izvažava v Avstrijo izmed poljedelskih pridelkov sir, mleko, govedo, kože, izmed avstrijskih kmečkih pridelkov pa se uvažajo v Švico vino, les, žito in moka. Švicarska in naša vlada se še nista mogli zjediniti zaradi nekaterih točk in za to tudi o tej pogodbi še ne moremo natančneje soditi.

O trgovinskih pogodbah z Nemčijo, Rusijo in Srbijo pa smo že itak parkrat razpravljali v našem listu ter branili kmečko stališče. Proti Srbiji se moramo zavarovati zaradi uvoza živine, proti Rusiji zaradi uvoza različnih žitnih vrst in perutnine, najnevarnejša pa nam je s svojim uvozom Nemčija, ki lahko škoduje kmetu skoro z uvozom vsakega pridelka. Toda boj proti Nemčiji je najhujši, ker naša vlada in nemški poslanci v državnem zboru radi pozabijo domačega kmeta, če le morejo Nemčiji storiti kako uslogo. In to se ne bo prej spremenilo, dokler v Avstriji ne bo na krmilu pravična slovaška vlada.

Kmalu pridejo vse trgovinske pogodbe v državni zbor in mi bomo našim kmečkim čitateljem natančno in vestno poročali, kako so slovenski poslanci varovali v tem oziru kmečke koristi.

Politični ogled.

Državni zbor. Se le v petek dne 23. febr. predloži vlada državni zbornici svoj predlog o volilni pravici. Toda razpravljalo se ne bo o njem takoj, ampak šele v sredini marca.

Ogrski državni zbor je bil dne 19. t. m. razpuščen, ker je večina državnega zbora želela samostojno Ogrsko, naš cesar pa v to ni privolil. Bilo se je bati, da se večina ne bo hotela razpustiti in bo dalje zborovala, zato je bilo pripravljeno vojaštvo. Toda Mažari niso imeli korajže, zbali so se bajonetov in se udali.

Branite kmeta! Namestništvo naše je že parkrat opozorilo spodnještajerska glavarstva, da se mleko prodaja po litrih. Toda gospodje po naših glavarstvih skrbijo pač za lov, lepe konje in zabavo, za kmete pa ne, za to se v tem oziru tudi nič ni ukrenilo. Poslanci, branite vsaj vi kmeta!

Železnična podjetja proti kmetu. V poljedelskem ministertvu so bila pogajanja, da železnice dovolijo v krajih, kjer je vsled kake boji nesreče nastalo pomanjkanje, znižane vožne cene. Železnična podjetja so zahtevo odklonile.

Kmečki stan na Nemškem. Pri nas vlada komaj da pozna kmečki stan, na Nemškem pa ga v zadnjem času visoko čisla. Dne 8. febr. je imel državni kancelar Bilov plameneč govor za kmečki stan: „Smatram za najvažnejšo vladino nalogo, da varujemo in pospešujemo nemški kmečki stan, ne samo iz gospodarskih ampak tudi državno političnih razlogov. (Dobro!) Zakaj se bori socialna demokracija najrajši ravno proti kmečkemu stanu in njegovim težnjam? . . . Ker hoče posest kmečkega stanu uničiti! Potem še le se bo kmečki stan postavil ob stran socialdemokracije. Tem bolj je torej dolžnost vlade in državnega zbora, da varuje kmečki stan kot najtrdnjšo podlago vladarskih držav in da ga brani propada (Pritrjevanje.) To dolžnost bom jaz tudi izpolnjeval, dokler bom stal na čelu vlade.“ (Burni dobro-klici.) Take besede se iz ust naših ministrov ne slišijo, pri nas se hoče kmečki stan rešiti le s ponemčevanjem. Kratkovidna vlada!

Pek Orni — strokovnjak v živinoreji.

Ker je pek Orni, ki je v najnovejšem času tudi načelnik okrajnega zastopa, zelo skrben (!) za svoj okraj in ima, kakor Girstmajerjev Francelj v Mariboru, mnogo prostega časa, se je začel pečati z živinorejo. Pri svojem delovanju za povzdigo živinoreje pa se hoče najbrže ravnati po določenih zakona z dne 17. aprila 1896 dež. zak. in uk. l. št. 41. za vojvodino Štajersko.

§ 2. tega zakona se glasi (kakor jo je najti dobesedno v dež. zakoniku, sveda v imenitni slovenščini): „Delokrog okrajnih zastopov. V ob-

LISTEK.

Vrl slovenski kmet.

(V spomin + Antonu Korenjaku.)

Umrl je 6. febr. mož, kateri si je v resnici zaslužil slovensko ime Korenjak. Rojen je bil l. 1833. kot sin Martina, katerega smo stoprav pred 3 tedni pokopali. Dovršivši takrat 2 razredno pod spretnim vodstvom Vučnika stoječo domačo šolo, bi bil kaj rad Tonček študiral, a oče se ni dal pregovoriti — pridržal je sina doma, da mu je pomagal pri obširnem gospodarstvu. Večkrat ga je poslal s konji na vožnjo. Bilo je namreč še jako v navadi, da so vozili vino od tod naravnost na Koroško, v Gradec in drugod okoli. To so bili za ukaželjnega mladeniča najlepši časi in vedno je rad pripovedoval o svojih „rajžah“. Kot vojak je služboval pri lovcih v Trbižu, v Dunaj. Novem mestu in nekoliko časa tudi na Dunaju. Bil je vodnik. Vrnivši se domu, se je izučil mesarije ter si izposloval krčmarsko obrt. Poleg tega je pridno posredoval pri prodaji tukajšnjega vinskega pridelka in kupei iz raznih krajev so najraje pri Tončku prenočevali.

Kmalu so spoznali domačini njegove zmožnosti in so ga volili v občinski odbor in kot občinski predstojnik, kakor tudi kot ud okrajnega zastopa je bil neutrdljiv. Zavidali so ga njegovih uspehov in večkrat tudi sovražili, a njegova zavednost in spreten jezik sta mu pomagala, da je vedno razumel si okolico pridobiti. Nikakor ni pozabil, da je Slovenec, in slabo jo je pri njem skupil, kdor bi se bil pre-

drznil v njegovi navzočnosti zabavljati o našem narodu. Vrhutega se je čutil tudi Haložana skoz in skoz in če se je kdo s slednjimi norčeval, ga je pošteno oštel. Bil je mož na svojem mestu. S čim se je od svojih sovrstnikov odlikoval, je bilo njegovo stremljenje za napredek. Šestrazrednica, kmetijski tečaj, tamburaško društvo, podporno društvo, pletarska šola, šolarska kuhinja, vinski sejem so naprave, s katerimi se Barbara odlikuje od sosednih krajev, in Korenjak je pri vseh teh bodisi kot obč. predstojnik, bodisi kot zasebnik z dejanjem in besedo sodeloval, oziroma je pospeševal.

Vsak, ki ga je poznal — in znavec ni imel malo — bo pritrđil, če rečem, da je Barbara zgubila s Korenjakom svojega vodjo. Napisal bi lahko celo knjigo o rajnem Tončku, a roka mi je preokorna. Naj toraj zadostuje! Blag mu spomin!

—c.

Za križ in svobodo zlato!

Balkanska povest. Spisal I. V. Starogorski.

(Dalje.)

Ko se je nekoliko umiril, je dal poklicati Gliša.

„Kako se držeš, pes nevercev, da me vodiš v tako past? Zaslužiš, da te pretepem!“

„Ti si gospod, jaz suženj, effendi,“ reče mirno Glišo in prekriža roke na prsih. „Ali poslušaj me prej!“

„Govori, sicer ti dam odrezati pasjo glavo!“ „Zapoveduješ, jaz govorim . . . Sam ti, o beg, si kriv, da se je zgodilo tako. Kot moder vojniki

bi moral vedeti, da si raja ne bo pustila odvesti kar tako, kogar se zljubi tvojemu slugi. Vrh tega je bila nevesta Žarka, nič manj hrabrega vstaša od Slaviče!“

„Idi k besu s Slavišom! — Kaj hočeš s tem povedati?“

„Če bi ti dospel sem prej ali vsaj o pravem času, bi vsega tega ne bilo in Slaviša bi bil morebiti že v tvojih rokah. Izključno je le to, ako je dospel Holuban prezgodaj sem, ne pade križda na te. Potem je kriv on sam!“

Glišo je umolknil in predrzno zrl bega.

„Trupla so že začeli žreti volkovi,“ pripomni beg. „Iz tega se vidi, da je prišel prezgodaj in ni bil dovolj oprezen. Alah ga je kaznoval zato!“

Glišo je govoril zelo predrzno. Čudno, da se beg ni razsrdil. Po kratkem molku de:

„Da, prav govoriš, ne tajim! Zato te tudi ne zadene moja jeza, kar brez dvojbe zaslužiš!“

„Ti zapoveš, effendi!“ se prikloni Glišo.

„Je še daleč do vstaškega gnezda?“ vpraša beg. „Še daleč! Naredili smo ovinek in se še potem zamudili pri gorečih kočah. Tvoji ljudje so imeli posla s prebivalci. Ako bi šli naravnost, pridemo kmalu. Ali mi moramo po skrivni poti!“

„Haha!“ se je zakrohotal beg. Nato je djal, kakor sam pri sebi: „Vendar si želim, da bi bili vstaši v mojih rokah!“

„Vsi si želimo, effendi! In Alah ti jih gotovo pripelje, ker si tako dober!“

„Ako mi dodeli to srečo in slavo, da vničim to pošast v mojem okrožju, idem na grob velikega preroka. Slava bi šla po celi Stari Srbiji, Albaniji

Današnja številka ima „Naš Dom“ kot prilogo.